

Vilans

***WERK*wijzer voor zwerfjongeren**

Diana Kole
Branko Hagen

© Vilans, 16-6-2009

Meedoen via een loopbaan

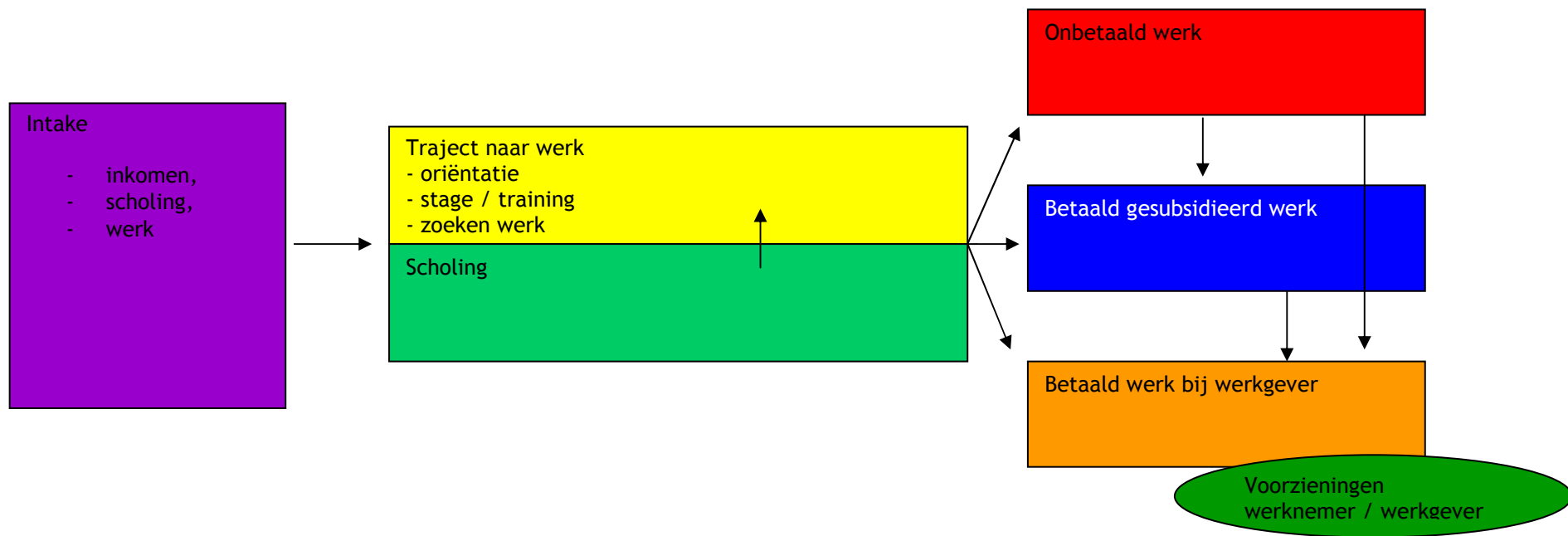
Jongeren die in de opvang terecht komen, hebben directe hulp nodig. Maar ook ondersteuning bij de vormgeving van hun toekomst. De opvanginstelling kan cliënten begeleiden bij het vormgeven aan een persoonlijke loopbaangerichte toekomst. Om de cliënten optimaal te adviseren en ondersteunen hebben medewerkers van opvanginstellingen aangegeven behoefte te hebben aan een kernachtig overzicht van de mogelijkheden. Deze moet gericht zijn op de persoonlijk begeleiders.

In deze werkwijzer is bewust aandacht besteed aan de Wajong wetgeving en de mogelijkheden daarvan, omdat minimaal de helft van de zwerfjongeren tot deze doelgroep gerekend kan worden. Van deze mogelijkheden is weinig bekend.

De *WERK*wijzer biedt een beknopt overzicht van de landelijke wettelijke regelingen, de lokale regelingen zijn verschillend en moeten door de instelling zelf geïnventariseerd worden.

Deze *WERK*wijzer gaat over de situatie van 1 juni 2009. Alle genoemde wettelijke regelingen en cijfers zijn daarop gebaseerd. De veranderingen in de wetgeving als de invoering van de Wet 'Investeren in Jongeren' (WIJ, beoogde invoering 1 juli) en de nieuwe Wajong wetgeving (beoogde invoering per 1 januari 2010) behandelen we ook. Bij de nieuwe regelingen kan een jongere geen uitkering meer aanvragen, alleen ondersteuning naar werk, ook wel werkregeling genoemd. Werkt de jongere mee aan een traject, wordt in een passende inkomensvoorziening voorzien. Gemeenten en UWV moeten een traject aanbieden om voor het 27-ste jaar duurzaam aan het werk te komen. Alleen voor jongeren die helemaal niet (meer) kunnen werken is nog een uitkering mogelijk vanaf 18 jaar.

Onderstaande processchema is als uitgangspunt gekozen voor de opzet van deze *WERK*wijzer.

Intake

Bij voorkeur wordt zo snel mogelijk na de opvang een intakegesprek over werk gevoerd. Om te weten wat mogelijk is, moet je die mogelijkheden kennen. Ken in ieder geval de mogelijkheden van de instanties die er voor zijn!

Belangrijke vuistregel: De verantwoordelijkheid voor ondersteuning bij re-integratie hangt direct samen met de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van een inkomen (al dan niet uitkering).

Re-integratieverantwoordelijkheid betekent dat er een organisatie is die ondersteuning naar betaald werk biedt.

Gemeenten en WERKbedrijf UWV voeren eigen beleid bij re-integratie. Deze kunnen de re-integratiemogelijkheden van je cliënt vergroten en verkleinen. Zij hebben contracten met verschillende re-integratiebureaus en de wettelijke instrumenten om de arbeidsinpassing te verbeteren zijn soms ook anders.

Uitkering	Organisatie	Re-integratie	Invoering WIJ en Wajong	Bijzonderheden
18+ Wajong	UWV	UWV	Werkregeling geldt voor nieuw gemelde jongeren onder 27 jaar	Beperkingen om te werken
18+ WWB/WIJ	Gemeente	Gemeente	Werkregeling geldt voor nieuw gemelde jongeren onder 27 jaar	Geen ander inkomen Geen recht op andere uitkering
WW	UWV	UWV		Rechten opgebouwd
Geen > 18 jaar	Geen	UWV	Werkregeling geldt voor nieuw gemelde jongeren onder 27 jaar	Mits beperkingen

Uitkering

	Voorwaarden	Aanvragen bij	Verstrekt door	Looptijd	Hoogte en bijverdiensten	Verplichtingen	Extra voorzieningen
WAJONG	<p>Voor 17^e jaar arbeidsongeschikt geworden</p> <p>Minimaal 6 jaar in Nederland woonachtig</p> <p>Eigen vermogen of inkomen partner geen invloed</p>	<p>UWV Werkbedrijf</p> <p>http://www.uwv.nl/wajong/wat-is-wajong/aanvragen/hoef/index.aspx</p>	UWV	18 - 65 jaar	<p>Max. 75% van het minimum(jeugd)loon, bij volledige arbeidsongeschiktheid</p> <p>Inkomsten worden deels verrekend met uitkering</p> <p>Wajongrecht blijft 5 jaar bestaan, als er andere inkomsten zijn.</p>	<p>Geen werkplicht</p> <p>Bij aanvraag na 1 januari 2010 gaat Nieuwe Wajong wet in en is er wel verplichting om een leer-werk traject te aanvaarden. Dit geldt ook voor jongeren die ouder zijn dan 18 jaar, zij moeten dan 9 jaar wachten voordat een definitieve Wajonguitkering wordt vastgesteld.</p>	<p>Aanbod van scholings- en re-integratiemogelijkheden voor Wajonger en werkgever.</p> <p>Studiefinanciering kan worden aangevuld met Wajong.</p>
WWB	<p>18 jaar of ouder</p> <p>Woont rechtmatig in Nederland</p> <p>Geen of te weinig inkomen</p> <p>Geen partner met inkomen</p> <p>Eigen vermogen tot max. € 5455,- .</p> <p>U kunt geen beroep doen op een andere uitkering</p>	<p>UWV Werkbedrijf</p> <p>https://www.werk.nl/portal/page/portal/werk_nl/werknemer/direct_doen/aanvragen/uitkering</p>	Gemeente	<p>18 - 65 jaar</p> <p>Tot in eigen inkomen wordt voorzien</p>	<p>18 - 20 jaar: Uitkering afgeleid van kinderbijslag</p> <p>Alleenstaand 21- 65 jaar: 50% van het minimumloon.</p> <p>Samenwonend 21 - 65 jaar: Samen 100% van het minimumloon.</p> <p>Loon wordt ingehouden op de uitkering. Er mag bij goedkeuring max. € 150,- per maand aan onkostenvergoeding worden behouden, met een max. van € 1500,- per jaar. Gemeente moet vrijwilligerswerk goedkeuren.</p>	<p>Ingeschreven staan bij UWV Werkbedrijf</p> <p>Solliciteren, tenzij: - zorg voor een kind < 5 jaar (wel verplicht scholing volgen), - zorg voor een ziek familielid, - lichamelijke of sociale beperking waardoor werk niet mogelijk is. Ontheffing van sollicitatieplicht is ter beoordeling van de gemeente.</p> <p>Meewerken aan scholings- of re-integratieondersteuning, huisbezoek, psychologisch of medische onderzoek.</p>	<p>Mogelijkheid tot voorschot binnen 4 weken na aanvraag uitkering.</p> <p>Aanbod van scholings- en re-integratiemogelijkheden voor werkzoekende en werkgever.</p>

WW	36 weken voor de eerste werkloosheidsdag minimaal 26 weken in loondienst gewerkt. Werkloosheid is niet verwijtbaar	Uiterlijk op 1 ^e dag van werkloosheid inschrijven bij UWV Werkbedrijf en afspraak maken met een adviseur. http://www.uwv.nl/particulieren/werkloos/aanvraag-vaststelling-WW/aanvragen/	UWV	Afhankelijk van duur van arbeidsverleden. Max. 3 jaar en 2 maanden	Eerste 2 maanden 75% van laatst verdiende loon, daarna 70% van laatst verdiende loon.	Sollicitatieplicht Informatieplicht (o.a. doorgeven inkomsten, vakantie, samenwonen etc.)	
----	---	---	-----	--	---	--	--

Tips

- Bij twijfel over Wajongrecht, leg contact met UWV of MEE. Als het vaker voorkomt, nodig iemand van UWV uit om voorlichting te geven.
- Zorg dat een zwerjongere bij aanvraag van een Wajonguitkering niet alleen naar UWV gaat. Zij doen zich vaak beter voor dan dat ze in werkelijkheid kunnen waarmaken.
- Gemeente betalen sneller een voorschot. Je kunt tegelijkertijd al een Wajongaanvraag opstarten. UWV en gemeenten kunnen onderling regelen dat later alsnog Wajong wordt uitgekeerd.

Traject

Regeling	Dit houdt in	Voor wie	Uitvoerder
Werkregeling	Bij de aanvraag van een uitkering wordt er een scholings- of werkaanbod gedaan of een combinatie hiervan. Er wordt alleen een inkomensvoorziening gegeven, zoals boven beschreven bij WWB en Wajong, wanneer er wordt deelgenomen aan het aangeboden traject. Voor gemeente en UWV ligt er een verplichting een aanbod te doen om te investeren in jongeren.	Iedereen van 18 - 27 jaar die vanaf 1 juli 2009 een bijstanduitkering aanvraagt of vanaf 1 januari 2010 een Wajong uitkering aanvraagt.	UWV Werkbedrijf
IRO Individuele re-integratie overeenkomst	Werkzoekende kan zelf een re-integratiebedrijf zoeken en met hen een plan opstellen. Dit wordt getoetst door UWV. Indien akkoord wordt er overeenkomst afgesloten met het bedrijf en kan het traject worden ingezet.	Werkzoekenden met een Wajong, WW of WIA uitkering	UWV Werkbedrijf

Advies bij de vraag welk traject gekozen moet worden: betaald werk, opleiding of sociale activering

- Leg de lat niet te hoog, voorkom mislukkingen (bijvoorbeeld uitzendwerk mislukt vaak vanwege gebrek aan begeleiding en is slecht voor het zelfvertrouwen).
- Leg de lat niet te laag, biedt perspectief op werk. Het risico is dat de jongere te weinig gemotiveerd raakt met eenvoudige dagbesteding, dan lastig wordt en daarmee wordt werken weer moeilijker.
- Sociale activering is een goede eerste stap wanneer dat aansluit bij talenten en ontwikkeling van een loopbaan. Plan snel de tweede stap.

Scholing

Regeling	Dit houdt in	Voor wie	Uitzondering	Uitvoerder
Leerplicht	Verplicht volledig naar school	Jongeren, tot en met het schooljaar waarin iemand 16 jaar wordt		Leerplichtambtenaar van de gemeente
Kwalificatieplicht	Behalen van een startkwalificatie. Dit is een diploma op het niveau: havo, vwo of MBO niveau 2	Jongeren zonder startkwalificatie, tot 18 jaar moeten een volledig onderwijsprogramma volgen om dit alsnog te halen. Dat kan ook in een gecombineerd leer-werk traject.	Jongeren van het praktijkonderwijs, speciaal onderwijs, zeer moeilijk lerend of meervoudig gehandicapt.	RMC (regionaal meld- en coördinatiepunt)
Participatiebudget	Budget voor gemeenten om re-integratievoorzieningen, inburgeringvoorzieningen en opleidingen te financieren	Werkzoekenden vanaf 18 jaar en schoolverlaters van 16 en 17 jaar.		Gemeente

Leren en werken

Scholing	Dit houdt in	Voor wie	Mogelijkheden	Aanmelden
VAVO	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs	Uitvallers uit het reguliere onderwijs en volwassenen voor 2 ^e kans onderwijs	Losse certificaten of volledige algemene of beroepsopleiding	ROC vestiging in de buurt
BBL traject	Beroepsbegeleidende leerweg 1 dag per week naar school en 3 of 4 dagen per weken werken	Jongeren vanaf 16 jaar	Op niveau 1, 2, 3 of 4 verschillende beroepsmogelijkheden	ROC vestiging in de buurt

- Weet dat er alternatieve opleidingen zijn op het MBO of in leerwerkprojecten die ook leiden tot diploma's.
- Ga na of opleiding haalbaar is: let op niveau opleiding, of praktisch leren de voorkeur heeft of er begeleiding noodzakelijk is.

Onbetaald werk

Voorziening	Dit houdt in	Voor wie	Aanvraag
Participatieplaats	Werk met behoud van uitkering met als doel het perspectief op mogelijke re-integratie verbeteren (uitkering wordt aangevuld met premie)	<p>Clïënt is niet direct bemiddelbaar voor een reguliere baan door persoonlijke belemmeringen</p> <p>Zowel gemeente als UWV kan participatieplaats aanbieden</p>	UWV Werkbedrijf
Dagbesteding	Werken in een beschutte omgeving met behoud van uitkering	<p>Clïënten met een AWBZ indicatie, die door psychische, verstandelijke of lichamelijke beperkingen niet in staat zijn om te werken.</p> <p>Clïënten die door psychosociale belemmeringen niet in staat zijn om te werken.</p>	<p>AWBZ indicatie aanvragen via CIZ Uitvoering: CIZ indiceert. Clïënt kan zelf of met ondersteuning aanvraag doen, via www.CIZ.nl, het invullen van de aanmeldmodule</p> <p>Bij WMO loket van de gemeente</p>

Betaald gesubsidieerd werk

Voorziening	Dit houdt in	Voor wie	Verstrekker	Aanvraag
Sociale Werkvoorziening	Een dienstverband op een beschutte werkplek, of bij een reguliere werkgever in aangepaste omstandigheden.	Clïënten met een SW indicatie, die door psychische, verstandelijke of lichamelijke beperkingen niet in staat zijn om volledig regulier te kunnen werken.	Gemeente	UWV Werkbedrijf beoordeeld of iemand in aanmerking komt voor een SW indicatie.

Betaald werk bij een reguliere werkgever

Voorziening	Dit houdt in	Voor wie	Verstrekker	Aanvraag
Begeleid Werken	Een reguliere baan met loonkostensubsidie en persoonlijke ondersteuning (jobcoaching).	Cliënten met een Wajong uitkering Cliënten met een SW-indicatie.	UWV Gemeente	UWV Werkbedrijf UWV Werkbedrijf of SW bedrijf

- Betaald werk is vaak moeilijk wanneer er geen rekening gehouden kan worden met de jongere. Maar ook met de werkgever moet rekening worden gehouden. Regelingen zijn er voor bedoeld om het voor een werkgever toch aantrekkelijk te maken een zwerfjongere aan te nemen. Financieel (subsidie, geen risico bij ziekte), professionele ondersteuning (jobcoach), verlagen de drempel naar werk.

Voorzieningen voor werknemers en werkgevers

Voorzieningen voor werknemers	Voorwaarden	Aanvraag
Jobcoaching: persoonlijke begeleiding op de werkplek *	Jobcoachorganisatie is erkend door UWV 1 ^e jaar max 15 % van de werktijd 2 ^e jaar max 7,5 % van de werktijd 3 ^e jaar max 6 % van de werktijd	Formulier aanvraag jobcoach op www.uwv.nl
Vergoeding voor hulpmiddelen op en rond de werkplek, bijvoorbeeld: aangepaste bureaustoel, brailleleesregel, orthopedische werkschoenen. Het kan ook begeleiding betreffen, bijvoorbeeld: doventolk of voorleeshulp. *	Minimaal bedrag € 114,- per aanvraag (kan ook meerdere voorzieningen optellen). Werknemer kan de voorziening meenemen naar een andere werkgever	Formulier aanvraag voorzieningen op www.uwv.nl
Vervoerskosten woon-werkverkeer *	Voor aanpassingen aan fiets en auto of taxivervoer geldt een gezinsinkomensgrens van max € 32.300,- per jaar, voor invalidenvervoer geldt geen grens	Formulier aanvraag vergoeding vervoer op www.uwv.nl

Voorzieningen voor werkgevers	Voorwaarden	Aanvraag
Proefplaatsing Max 3 maanden werken zonder loonbetaling (met behoud van uitkering)	Intentie om medewerker dienstverband aan te bieden	Aanvraagformulier op www.uwv.nl
Loonkostensubsidie (landelijk) Max 1 jaar: 50% van minimumloon Loonkosten regionaal	Medewerker heeft niet eerder op proef bij deze werkgever gewerkt; Aanbod van een contract van minimaal 1 jaar; Intentie om dat contract te verlengen met minimaal een ½ jaar; Per gemeente verschillend	Aanvraag binnen 3 maanden na start werkzaamheden
Premiekortingen Max. 3 jaar Korting op: WAO/WIA premie + Werkgeversdeel WW premie = Max. € 2042 per jaar	In dienst nemen van iemand met een ziekte of handicap. Bij in dienstname van Wajonger: ook nog extra jonggehandicaptenkorting max: € 1360 per jaar	Aanvragen binnen een jaar na indiensttreding Via loonaangifte bij belastingdienst
Subsidie aanpassing van de werkplek (inrichting van het bedrijf of niet meeneembare hulpmiddelen)	Werknemer is minimaal 6 maanden in dienst De kosten zijn hoger dan drempelbedrag (hoogte varieert per werkgever)	Aanvraagformulier subsidie voorziening werkgever op www.uwv.nl
Loondispensatie voor werknemer: Lager loon betalen dan minimumloon of laagste CAO loon (hoogte % wordt door UWV vastgesteld)	Door ziekte of handicap presteert werknemer aantoonbaar minder dan anderen. Dit wordt beoordeeld door arbeidsdeskundige van UWV. Werknemer moet een Wajong uitkering hebben.	Aanvraagformulier loondispensatie op www.uwv.nl
Vergoeding loonkosten bij ziekte voor de duur van minimaal 5 jaar.	Ziekte melden op uiterlijk 4 ^e ziektedag (gedeeltelijk) herstel melden binnen 2 dagen	Ziek- en betermelding via www.uwv.nl Of met formulier ziekteaangifte

* Deze voorzieningen zijn alleen toegankelijk bij werknemers met een Structurele Functionele Beperking (=SFB), dat wil zeggen dat zij vanwege medische redenen niet goed in staat tot het verrichten van werk.

Relevante links

Link	Inhoud
www.ehbw.nl	Eerste hulp bij werk: startpagina met links naar andere sites voor ondersteuning bij re-integratie
www.onafhankelijkarbeidsadviseur.nl	Onafhankelijke persoonlijke informatie en advies bij het vinden van werk
www.uwv.nl	Uitkering via UWV en re-integratiemogelijkheden
www.werk.nl	Uitkering via gemeente en vacatures
www.CIZ.nl	Aanvragen van AWBZ indicatie
www.jip.org	Jongereninformatiepunt o.a. info over school en werk
www.ROC.nl	Alle MBO opleidingen (BBL en BOL trajecten)
www.voortijdigschoolverlaten.nl	Informatie over mogelijkheden om schooluitval te voorkomen en ondersteuning
www.regelhulp.nl	bij het regelen van zorg, hulp of financiële steun voor gehandicapten, chronisch zieken en ouderen.
www.reacollegenederland.nl	Beroepsopleidingen en werk voor mensen met een handicap
www.werkenmeteenbeperking.nl	Jongeren, handicap en werk
www.jongerenbinnenboord.nl	Onderwijs aan jongeren met chronische beperkingen
www.cedris.nl	Sociale werkvoorziening brancheorganisatie
www.zogeknogriet.nl	Voor jongeren met psychische problemen
www.wajongwegwijzer.nl	Uitkering en werk